

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) योग

परीक्षा : डिसेंबर – २०२२

द्वितीय वर्ष

सत्र – ३

विषय:- योगतत्त्वज्ञान (भाग-३) (YC – 301 / YC-3011)

दिनांक : २४/१२/२०२२

गुण : ६०

वेळ : स. १०.०० ते दु. १२.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
 ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

- प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (४०)**
- १) सांख्य दर्शनानुसार २५ तत्त्वे कोणती ती सांगून कोणतीही दोन सविस्तर लिहा.
 - २) प्रेक्षा ध्यानाचे सविस्तर वर्णन करा.
 - ३) बोधिसत्व ते बुद्ध स्थित्यंतरे लिहा.
 - ४) नादाचे विविध प्रकार सांगा.
 - ५) कठोपनिषदातील रथाचे रूपक विशद करा.
 - ६) मांडुक्य उपनिषदानुसार ओंकाराचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)**
- १) पंचज्ञानेन्द्रिय व पंचकर्मेन्द्रिय स्पष्ट करा.
 - २) जैन दर्शनानुसार मोक्ष संकल्पना स्पष्ट करा.
 - ३) नादानुसंधान टीप लिहा.
 - ४) आत्म्याचे चार चरण विशद करा.
- प्र.३. टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)**
- १) दुःखत्रय
 - २) निर्वाण
 - ३) जपाचा हेतू
 - ४) पंचकोष

Translation in English

SUB – Yoga Philosophy (Part-3) (YC – 301/ YC-3011)

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
 - 4) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.
-

Q.1. Answer the following questions in detail (Any four) (40)

- 1) What are the 25 principles according to Samkhya philosophy? Write any two in detail.
- 2) Describe preksha meditation in detail.
- 3) Write the transition from Bodhisattva to Buddha.
- 4) State the different types of Naad (sound).
- 5) Elaborate the metaphor of the chariot in the Kathopanishad.
- 6) Explain the nature of Omkara according to Mandukya Upanishad.

Q.2. Answer the following questions in short (Any Two) (10)

- 1) Explain Panchagyanendriya and Panchakarmendriya.
- 2) Explain the concept of Moksha according to Jain philosophy.
- 3) Write a note on Nadanusandhan.
- 4) Explain the four steps (charan) of the Atma (soul).

Q.3. Write Short Notes (Any Two) (10)

- 1) Dukhatray
 - 2) Nirvana
 - 3) Purpose of Japa (chanting)
 - 4) Panchkosh
-